

KÜLÖNFÉLÉK.

A tőzsdebiróság viszonya a polgári bíróságokhoz.

A törvénykezési rovatban közölt 1244/891. számú ítélet szerint a kir. kuria helybenhagyta a budapesti kir. ítélő-táblának jogi álláspontját, mely szerint a *tőzsdebiróság* előtt letett per a prrts. 70. §-a ellenére a polgári bíróság előtt perujítás nélkül megindítható.

Mi a felső bíróságok ezen jogi álláspontját helyesnek el nem ismerhetjük.

A kérdéses ügybeni nézetünk szerint mindenekelőtt az lett volna elbírálandó, *vajjon a tőzsdebiróság által érdemleg elbírált* (mert a perletétel a pervesztéssel egyenlő joghatálylyal bír) *per vihető-e egyáltalában a polgári bíróság elé?* Az 1881: LIX. tc. 95. §-a szerint ugyanis a *tőzsdebiróság a polgári bíróság által érdemleg már elintéztett ügyekben el nem járhat.* Az itt megállapítani kívánt jogelv tehát nyilvánvalólag az, *hogy a rendes és kivételes bíróságok egymás ítéleteit ne abrogálják.* A kivételes bíróságokra nézve felállított tiltó intézkedésnek tehát észszerűleg a polgári bíróságokkal szemben is alkalmazást kell nyerni és így a hivatkozott szakasz szellemében a *tőzsdebiróság által érdemleg elintéztett per a polgári bíróság elé nem vihető.*

Az 1881: LIX. tc. 97. §-ának végbekezdése szerint továbbá a kivételes bíróságok által érdemleg elintéztett ügyekben *perujításnak helye nincs,* hanem a prrts. 321. és az idézett perrendnovella 73. §§-ai eseteiben (bűnös esetlekmény) a pervesztes fél a rendes polgári bíróság előtt indítandó per útján a tőzsdebiróság ítéletének megsemmisítését és kártérítést követelhet. Ezen szakaszból is kétséget kizárólag kiviláglik tehát, hogy a tőzsdebiróság által elbírált ügyekben a polgári bíróság *csak a megjelölt két esetben járhat el,* egyéb esetekben azonban el nem járhat. És a hivatkozott két esetben is a polgári bíróság a tőzsdebiróság ítéletét *nem hatályon kívül helyezi,* hanem megsemmisíti és nem azon kérdést itéli meg, melyre nézve az

illető fél pervesztes lett, hanem kártérítést, tehát egy egészen különleges eljárás van előírva.

Kifogásunk van továbbá a felsőbiróságok ama álláspontja ellen, hogy a törvénykezési rendtartás szabályai (jelen esetben a 70. §.) a tőzsdebiróság előtt folyamatba tett pereknél alkalmazást nem nyerhetnek, hanem azokra nézve csak saját eljárási szabályai mérvadóak. Ez nézetünk szerint csak a tőzsdebiróságokra nézve áll a tőzsdebirósági eljárás közben, de nem állhat a polgári bíróság elé vitt ügyekre nézve, mert a polgári bíróság saját eljárása közben a tőzsdei eljárási szabályokat nem respectálhatja, hanem reá, mint eljáró bíróságra nézve csak a törvénykezési rendtartás szabályai lehetnek irányadók, mert hiszen különben a tőzsdei eljárási szabályok a törvéynél nagyobb joghatálylyal bírnának. A felsőbiróságok által kifejtett jogi álláspont szerint továbbá a tőzsdebiróság előtt letett perben a kereset ugyancsak a tőzsdebiróság előtt újból megindítható volna, holott a perrendnovella idézett szakasza értelmében perújításnak helye nincs.

A felsőbiróságok vonatkozó ítéletének indokolásában foglalt azon állítást sem tehetjük magunkévá, hogy az 1881: LIX. tc. a tőzsde eljárási szabályait érintetlenül hagyta, mert annak 94—99. §§-ai a tőzsdebiróságot eljárása közben feltétlenül kötelezi.

*

Be nem jegyzett közkereseti társaságok. A törvénykezési rovatban egy jogesetet közlünk, melyben a kir. kuria kimondotta, hogy a közkereseti társaság a bíróság előtt felperesként felléphet, ha mindjárt czége bejegyezve nincsen. Mi a kir. kuria ítéletének indokolását mindenben magunkévá tesszük és csak azt tartjuk hiányosnak, hogy ilyen esetekben a kir. kuria és egyáltalában a bíróságok az ítéletben el nem rendelik, hogy a bejegyzési kötelesség megsértéséről az illetékes törvényszéknek jelentés tétessék, mert ezt a kereskedelmi törvény 22. §-a így rendel, hogy aztán az illető cég a bejegyzésre pénzbírság mellett szoríttassék. Az általunk ajánlatba hozott praxis mellett számos cég, mely a bejegyzési kötelezettséget elmulasztja, a bejegyzésre szoríttatnék.

*

A pécsi kir. ítélő-tábla tanácsainak beosztása az 1893. évre. Polgári szakosztályok I. tanács (polgári-, váltói-, kereskedelmi- és csődügyek). Elnök: Blaskovich István, kir. ítélőtáblai elnök. Birák: Töttösy Béla, Zsaborszky Ferencz, Graff Károly, Tolnay

Antal, Däempf Sándor dr. Tanácsjegyzők: Abay Leó, Dobi Imre dr. — II. tanács (polgári és urbéri ügyek). Elnök: Blaskovich István, kir. ítélőtáblai elnök. Birák: Gruber Gusztáv, Kisfaludy Imre, Pilch Antal, Lukács Adolf dr., Váry Gyula. Tanácsjegyzők: Geiger Dezső, Abay Leó. — Büntető-ügyek szakosztálya. Elnök: Cseresnyés Sándor, kir. ítélőtáblai tanácselnök. Birák: Pulcz Imre, Babics Mihály, Bocz Alajos, Váry Gyula, Graff Károly. Tanácsjegyzők: Gálovits Arthur, Dobi Imre dr.

*

A marosvásárhelyi kir. ítélőtábla tanácsainak beosztása az 1893. évre. Polgári szakosztály. I. tanács (közpolgári ügyek). Elnök: Elekes Pál, kir. ítélőtáblai elnök. Birák: Kovács János, Ziegler Emil, Dósa Gábor, Onaciu Sándor, Boross Elek, Hatfaludy István. Tanácsjegyzők: Kovács Béla, dr. Dániel István, Göldner Károly, berendelt albirák. — II. tanács (közpolgári-, urbéri-, kereskedelmi, váltó- és csődügyek) Elnök: Fekete Gábor, királyi ítélőtáblai tanácselnök. Birák: Péterffy Dénes, Kozma Gyula, Jánosi Gyula, Tódorffi Domokos, Dobai Albert, Szabó Dénes. Tanácsjegyzők: Boncz Albert, s. fogalmazó, dr. Dániel István, Göldner Károly, berendelt albirák. — Büntető-tanács: Elnök: Fekete Gábor, kir. ítélőtáblai tanácselnök. Birák: Péterffy Dénes, Kozma Gyula, Onaciu Sándor, Szabó Dénes, Hatfaludy István. Kisegítő-birák: Jánosi Gyula, Tódorffi Domokos, Dobai Albert, Boross Elek. Tanácsjegyzők: Kovács Béla, berendelt albiró, Konecz Albert, segédfogalmazó, dr. Dániel István, berendelt albiró.

*

A debreczeni kir. ítélőtábla tanácsainak beosztása az 1893. évre. I. tanács. Elnök: Puky Gyula. Birák: dr. Horváth Dezső, Sztancsek János, dr. Kiss Endre, Tar Gyula, sárói Szabó László, Dull János, Giczey Gyula. Tanácsjegyzők: Szép Géza albiró, Olchváry Zoltán albiró. — II. tanács. Elnök: Csathó Ferencz. Birák: Egry Kálmán, Comanescu Sándor, Danilovics Elek, Kovács Antal, Giczey Gyula, Mérey Ottó, dr. Gajzágó Béla. Tanácsjegyzők: Kozmucz Péter fordító, dr. Dezső Kálmán albiró, — III. tanács. (Bűnügyek.) Elnök: Széll Farkas. Birák: Nyers Lajos, Draveczky Adorján, Hieronymi Béla, Naményi József, Garam Jenő, Unger Gusztáv, Naszódy Iván, dr. Gajzágó Béla. Tanácsjegyzők: Hegedüs István, Palaticz Lajos, dr. Bakó József, albirák.

*

A budapesti VI. ker. kir. járásbíróagtól vesszük a következő ügyforgalmi kimutatást: 1892. évben polgári beadvány 43.448, hátralék nincs; elnöki beadvány 380, hátralék nincs; sommás per beadatott 11.298, mult évről folyamatban maradt 1740, elintézendő volt 13.038, elintéztetett 10.075, folyamatban maradt 2963. Kisebb polgári peres ügy 3394, elintéztetett 3135, folya-

matban maradt 259, egyéb polgári ügy 1453, elintéztetett 1428, folyamatban maradt 25, II-od foku elbírálás alá felterjesztetett 716, leérkezett 703, III-ad foku elbírálás alá felterjesztetett 151, leérkezett 89. Az összes ügyek a járásbíró és 4. kir. aljárásbíró által intéztettek el, a kik közül 1. kir. aljárásbíró kizárólag a kisebb polgári peres ügyek elintézésével volt megbízva. *Massanek Rezső*, kir. járásbíró.

*

A budapesti ügyvédi kamarától veszszük a következő közleményeket:

Az ügyvédi fegyelmi ügyek elintézése az ügyvédi rendtartásban szabályozott eljárás szerint, tudvalevőleg szerfelett nehézkes és időrabló. A budapesti ügyvédi kamara már az 1891. évről szóló jelentésében megemlékezett ezen hiba ama visszsa következményeiről, minélfogva az egyszerűbb fegyelmi ügyek is éveken át huzódnak. Ennek folytán a vétkes akkor nyeri el büntetését, midőn az erkölcsi súlyát és jótékony hatását egészben, vagy jó részben elveszti, míg másrészt az ártatlanul meghurczolt, éveken át egy függő fegyelmi eljárás erkölcsi súlyát kénytelen viselni. Ezen a bajon gyökeresen csak az ürdtts. vonatkozó szakaszainak reformálása által lehet segíteni, a mint azt már az ürdtts. miniszteri javaslata is tervezi; de igen helyesen tennék a kamarák, ha már a mostani eljárás keretén belül is mindent elkövtenének a fegyelmi eljárás egyszerűsítésére és gyorsítására. Ezen eszme vezérelte a budapesti ügyvédi kamarát, midőn egyik közelebbi választmányi ülésén az ügykezelésben oly reformokat hozott be, melyek az eljárást jelentékenyen gyorsítani fogják.

Igy kimondotta a választmány, hogy:

„az elnökség ülésén kívül intézkedik a más hatóságok által áttett iratok visszaküldése tárgyában az esetben, ha a panaszt elutasító, vagy az eljárást megszüntető határozat nem felebbezés folytán jogerőre emelkedett; továbbá az iratoknak vizsgáló biztos kirendelése, vagy végtárgyalás kitüzése végett, az elnökséghez való áttétele tárgyában az esetben, ha a vizsgálatot vagy a vád alá helyezést elrendelő határozat ugyancsak nem felebbezés folytán emelkedett jogerőre.“

Kimondotta továbbá a választmány, hogy:

„Mindazon esetekben, melyekben a kamara ügyésze fegyelmi ügyekre vonatkozó iratoknak bíróságoktól vagy hatóságoktól leendő beszerzését tartja szükségesnek, a megkeresések az illető iratok átkérése tárgyában az ügyész előterjesztésére ülésen kívül elnökiileg intézendők el, ülésen kívül intézendők el továbbá az ilyen megkeresésekre vonatkozó nyilvántartói jelentések és sürgetések; ülésen kívül adandók ki a beérkezett iratok az előiratokkal együtt az ügyésznek s vett használat után ülésen kívül küldendők vissza az átkért iratok illetőségük helyére.“

Ezen kétféle ügykezelési szabály lehetővé teszi a nyomban való intézkedést ott, a hol eddigelé az az előadónak kiosztva, sokszor csak hónapok múltán kerülhetett előadásra, a mi ha egy ügyfolyam alatt több ízben fordult elő a végbefejtést sokszor egész évvel is hátráltatta.

*

A „Budapesti Érseki Szentszék“ 1893. január 1-én kezdi meg működését. Vaszy Kólos hercegprímás e tárgyban átiratot intézett a budapesti ügyvédi kamarához, mely egész terjedelmében a következőképen hangzik:

„6706. szám. A Tekintetes ügyvédi kamarának Budapesten. A fő- és székváros katolikusai óhajának megfelelőleg Budapesten érseki helynökséget és érseki szentszéket állítottam föl, mely működését jövő 1893. évi január hó 1-jével megfogja kezdeni. A budapesti érseki szentszék joghatósága a fő és szentvárosra, továbbá a békásmegyeri, budaeörsi jénői és szentendrei plébániákra fog kiterjedni és így e szentszék elsőfoku bíróság lesz a nevezett plébániák területén előforduló, tisztán katolikus vallásu, valamint azon vegyes vallásu pörökre nézve, a melyekben az 1868: 48. tcz. 1—3. §-ai szerint a szentszékek illetékesek. Felebbezési foruma a budapesti érseki szentszéknek az esztergomi érseki főszentszék lesz, harmadfokban pedig a felebbezéseket a primási szentszék fogja fölülbírálni. A folyó 1892. évi december 31-ig a budapesti érseki szentszék joghatósági területéről az esztergomi érseki főszentszéknel folyamatba tett válóperek az esztergomi főszentszéknel fognak ugy mint eddig letárgyaltatni és elbíráltatni. Van szerencsém erről a tek. ügyvédi kamarát oly kéréssel értesíteni, hogy ezen intézkedésről az ügyvédi kamarához tartozó ügyvédek tájékozás és mihez tartás céljából értesíteni sziveskedjék. Kelt Budapesten 1892. december 19-én Vaszy Kólos s. k. hercegprímás, esztergomi érsek.

*

Az ügyvédjelöltekről szóló évi jelentések az 1874: XXXIV. tcz. 13. §-a értelmében minden egyes ügyvéd részéről beadandék az év elején. Ezen bejelentési kötelezettség eddigelé nem valami szigoruan tartatott meg, ugy, hogy a kamara választmánya kénytelen volt csaknem minden egyes ügyvédhez külön, sanctióval ellátott figyelmeztetést intézni, a mi azonban a megfeledekezett főnököket nem kellemesen érintette. Ez a tömeges felhívás kibocsátás ezenkívül a kamara ügymenetére is hátrátoág hatott. Mielőtt tehát a kamara választmánya a bejelentést elmulasztó tagokhoz hivatalos külön felhívást intézne, ez uton figyelmeztetést tesz közzé, hogy főnökök a náluk alkalmazásban levő ügyvédjelöltek magaviseletéről és szakadatlan gyakorlatáról a hivatkozott törvényszakasz értelmében mielőbb igyekezzenek jelentéseiket beadni. A beadvány bélyegmentes.

Az okmánybélyegek rossz enyvezése az utóbbi időkben sok panaszra szolgáltatott okot. Számos eset fordult elő, hogy az okmányokról és beadványokról a bélyegek egyszer vagy kétszer kerülve irattározás alá leestek, mert az enyv nem tartott, sőt az sem ritkaság, hogy az illető bélyeg a papírra egyáltalán felragasztható sem volt. Az állam egyik legfőbb jövedelmi forrását azon adó képezi, mely bélyegjegyek által rovatik le s itt az állami adó e nemének főközvetítő közege az ügyvédi kar, melyet a bélyegenyv rossz volta első sorban sujt. A leletező közegeknek ez az állapot nagyon kapóra jött és naponként vétetnek fel leletek, a hol a bélyeg azért hiányzott, mert leesett a papírról. Az igaz, hogy így a bédég hiányos ragasztékából az állam is hasznot huz, mely kétszeresen szedi be ugyan azt az adót; más kérdés azonban, hogy mennyiben fér meg az állam méltóságával ily eljárás, mely feltétlenül elítélendő már csak a tisztesség szempontjából is. Azon milliókra menő összegből, melyet az állam évenként bélyeg adó czimén bevesz, talán jobb enyvre is telnék és ma már a chemiai tudomány nagy előhaladottsága mellett nem is kerülné nagy fáradságba és fejtörésbe jobb ragasztékról gondoskodni. Így fogta fel ezt a budapesti ügyvédi kamara is, mely legközelebbi választmányi ülésében elhatározta, hogy hasonló értelemben felterjesztést intéz a pénzügyminiszterhez. Reméljük, hogy ezen nagyon is helyénlevő felterjesztés nem fog süket fülekre találni

*

A budapesti ügyvédi kamara 1892. évi deczember 30-án megtartott választmányi ülésén megalakította az 1893—94. kamarai évre szóló költségvetés tervezetének kidolgozására a szokásos bizottságot. Továbbá bizottságot küldött ki az évi zárszámadások megvizsgálására és az évi jelentés tervezetének előkészítésére. Ez utóbbi bizottság tagjaiul beválasztattak Dr. Nagy Dezső kamarai titkár, Dr. Liedemann Károly kam. ügyész, Dr. Robitsek József és Dr. Vetsey István választmányi tagok. Ugyanezen ülésen bemutatott a kamarai tagok névsora, a melyből kitünik, hogy a kamara tagjainak száma 1892. év végével 987-re rugott; 1891. év végével bejegyezve maradt 935 ügyvéd s így a szaporulat 52. A névsor kinyomatása folyamatban van s pár nap múlva rendelkezésre áll.